

Na osnovu članova 19. i 21. Statuta Saveta za štampu i članova 15. i 16. Poslovnika o radu Komisije za žalbe, Komisija za žalbe Saveta za štampu u sastavu: Jelka Jovanović, Olivera Milošević, Dragan Đorđević, Vlado Mareš, Tamara Skrozza, Vida Petrović Škero, Jelena Petković, Nadežda Budimović, Zlatko Čobović i Snežana Andrejević, na sednici održanoj 27.10.2022. godine, jednoglasno izriče

JAVNU OPOMENU

Tekstom „Prvi put sam silovao sa 10 godina!“ objavljenim 28.septembra 2022. godine u štampanom izdanju, i intervjuom objavljenim na Jutjub kanalu medija, dnevni list „Informer“

1.prekršio je tačku 1 Odeljka I (Istinitost izveštavanja) Kodeksa novinara Srbije, o obavezi novinara da tačno, objektivno, potpuno i blagovremeno izvesti o događajima od interesa za javnost, poštujući pravo javnosti da sazna istinu i držeći se osnovnih stanarda novinarske profesije,

2.prekršio je tačke 1, 4 i 5 Odeljka IV (Odgovornost novinara), po kojima se novinar mora suprotstaviti svima koji krše ljudska prava ili se zalažu za bilo koju vrstu diskriminacije, govor mržnje i podsticanje nasilja, zabranjeno mu je da koristi neprimerene, uznemiravajuće, pornografske i sve druge sadežaje koji mogu imati štetan uticaj na decu i dužan je da poštuje i štiti prava i dostojanstvo dece, žrtava zločina, osoba sa hendikepom i drugih ugroženih grupa,

3. prekršio je tačku 1 Odeljka V (Novinarska pažnja) o obavezi novinara da pristupa poslu sa dužnom profesionalnom pažnjom,

4.prekršio je i tačku 8 odeljka VI (odnos prema izvorima informisanja), po kojoj novinar ne sme među ljude unositi neopravdan strah.

Odluka Komisije biće objavljena na sajtu Saveta za štampu (www.savetzastampu.rs) i dostupna javnosti.

OBRAZLOŽENJE

Autonomni ženski centar podneo je žalbu zbog intervjuja koji je objavljen u štampanom izdanju lista, dok je video snimak objavljen na Jutjub kanalu medija. U žalbi je navedeno da su prekršene tačke 1 poglavlja I, tačka 5 poglavlja IV, tačka 8 poglavlja VI. Po njihovom mišljenju, objavljivanje intervjuja sa serijskim silovateljem u vreme kada u javnosti već vlada strah, ne predstavlja interes javnosti, već sasvim suprotno, doprinosi relativizaciji i promociji zločina, kao i zastrašivanju i ponižavanju žena, posebno onih koje je on silovao. Istaknuto je i

da žalbu podnose na inicijativu brojnih žena koje su im se obraćale od kada je najavljen intervju, a koje su bile u stanju parališućeg straha.

Savet za štampu primio je u vezi sa istim intervjuom i žalbe: Marije Nikolić, Dušana Lajovića, Jelene Ristić, Nataše Stojanović, Maje Vukas i Ivane Jelača, ali one nisu razmatrane, budući da ne ispunjavaju formalni uslov da je podnosilac žalbe lično oštećen. Žalbe su, ipak, dostavljene i redakciji „Informer“ i članovima Komisije za žalbe, kako bi se upoznali sa tim da su reagovali i građani/ke, što se ne dešava često.

Redakcija lista „Informer“ nije odgovorila na žalbu.

Komisija za žalbe je ocenila da su žaliteljke u pravu, da ne postoji nikakav javni interes za objavljivanje intervju-a u kojem serijski silovatelj detaljno opisuje svoja dela i daje „savete“ budućim žrtvama kako da se ponašaju da ih ne bi povredio. Ovakav medijski sadržaj, ne samo da nije u skladu sa osnovnim etičkim standardima profesije, već, po mišljenju Komisije, doprinosi promociji nasilja i širenju straha. Reč je o čistom senzacionalizmu, za čije objavljivanje ne postoje profesionalni razlozi, jer ni na koji način ne doprinosi boljem informisanju javnosti, već je usmeren isključivo na emocije čitalaca, što predstavlja zloupotrebu moći medija.

Takođe, „Informer“ je demonstrirao potpunu neosetljivost prema žrtvama i njihovim patnjama. Komisija ukazuje da je u jednoj od žalbi koje je Savet primio navedeno da je žaliteljka žrtva silovanja i da je veoma uznemirena time što neko opisuje „pakao kroz koji su prošle njegove žrtve“. Detaljnim opisivanjem silovanja dodatno se povređuju i njegove žrtve, ali i sve druge žrtve seksualnog nasilja, čime novinar krši odredbu po kojoj je dužan da štiti prava i dostojanstvo žrtava zločina.

Komisija posebno ukazuje na trenutak u kojem je intervju objavljen, nakon što su danima, na društvenim mrežama objavljivane informacije o kretanju i mogućim novim napadima višestrukog silovatelja koji je izašao iz zatvora, što je izazvalo veliki strah, čak i paniku u Beogradu. Zbog toga, Komisija smatra da je objavljivanjem ovakvog sadržaja pre svega prekršena tačka 8 poglavlja VI, koja zabranjuje medijima da šire strah.

Osim toga, prekršena je i tačka 1 poglavlja IV, koja nalaže novinarima da se suprotstave bilo kakvom podsticanju na nasilje, jer novinari „Informer“, suprotno tome, podstiču silovatelja da govori o tome, pa i da preti potencijalnim novim žrtvama.

Osim toga, po oceni Komisije, prekršena je i tačka 4 poglavlja IV, koja zabranjuje objavljivanje sadržaja koji mogu imati štetan uticaj na decu, posebno zbog toga što je tekst objavljen na naslovnoj strani novina koja je lako dostupna na svim kioscima i u prodavnicama, kao i tačka 1 poglavlja V, koja se odnosi na obavezu postupanja sa novinarskom pažnjom.

Komisija za žalbe je uzela u obzir i veoma burnu reakciju javnosti, javne proteste više organizacija, kao i to da redakcija, uprkos svemu tome, nije povukla intervju, niti se izvinila za ovaj postupak.

Članovi Komisije ukazuju i na to da su u ovoj odluci navedene tačke Kodeksa koje su prekršene na najdrastičniji način i da bi se, da je bilo potrebe, detaljnijom analizom došlo do toga da je prekršen veći deo svih odredaba Kodeksa novinara Srbije.

Beograd, 27.10.2022.

Predsedavajuća

Jelka Jovanović